

466311

SESTRA BEATRICE

ZÁZRAK O TŘECH DĚJSTVÍCH / NA-
PSAL MAURICE MAETERLINCK / PŘE-
LOŽILA MARIE KALAŠOVÁ / VYZDOBIL
GEORGES MINNÉ / VYDALA MODERNÍ
REVUE V PRAZE / 32 POŠTOVSKÁ UL. /
ROKU MCMIII

CENA 90 HAL.

SESTRA BEATRICE

TIŠTĚNO JAKO RUKOPIS VE DVOU STECH PA-
DESÁTI VÝTISCÍCH / VESMĚS ČÍSLOVANÝCH
ČÍSLO 78

SESTRA BEATRICE

ZÁZRAK O TŘECH DĚJSTVÍCH / NA-
PSAL MAURICE MAETERLINCK / PŘE-
LOŽILA MARIE KÁLAŠOVÁ / VYZDOBIL
GEORGES MINNE / VYDALA MODERNÍ
REVUE V PRAZE / 32 POŠTOVSKÁ UL. /
ROKU MCMIII

B 466.311

TISKL ALBERT MALÍŘ NA KRÁL. VINOHRADĚCH

1168/11.172

OSOBY

Panna Maria
Sestra Beatrice
Abatyše
Sestra Eglantina
Sestra Klementina
Sestra Felicita
Sestra Balbina
Sestra Regina
Sestra Gisela
Kaplan
Princ Bellidor
Malá Alletta

Žebráci, poutníci, ministranti a j.

Děj v XIV století v klášteře v okolí Loewenu.

DĚJSTVÍ PRVÉ

(Prostranná, klenutá chodba. — V středu zamčená klášterní
fortna. — V pravo v rohu dveře do kaple, k níž vede
několik schodů. — V koutě, mezi dveřmi a stěnou chodby,
v hloubi jakéhosi výklenku stojí na podstavci se schůdnými
schody socha Panny Marie v přirozené velikosti. Je oděna,
podle španělského obyčeje, nádherným sametovým a broká-
tovým rouchem, jež jí dává vzezření Nebeské královny.
Široký zlatotkaný pás kolem boků, zlatá koruna s třpytnými
drahokamy věncí kšticí, splývající na ramena sochy. — Po
levé straně fortny lze zřítí vnitřek celly Beatričiny. Cella je
obřílena, opatřena jen nuzným ložem, stolem a židlí. — Je
noc. — U nohou sochy, před níž hoří lampa, leží sestra
Beatrice.)

Beatrice

Pano Maria, smiluj se nade mnou, zhřeším smr-
telně... On se dnes večer vrátí a já jsem tak sa-
motná... Co mu říci; a co činit?... Hledí na mne
a ruce jeho se chvějí a já nevím, čeho žádá... Když
jsem vstoupila do tohoto svatého domu — budou tomu
čtyři roky koncem července — byla jsem pouhé děcko
a nic jsem nevěděla, a nyní ještě nic nevím; a netroufám
si tázati se abatyše, ni s kým promluvit o zlu nebo
blahu, jež mé srdce souží... Říká se, že je dovoleno
milovati muže v manželství... — Slíbil mně, že až

vyjdeme z kláštera, poustevník, ježž zná a jenž činí zázraky, nás oba spojí... Říkávají nám často o osidlech ďablových a úkladech mužových; ale on, ty víš, není jako ti ostatní... Chodíval k nám do zahrady v neděli, když jsem byla maličká, a hrávali jsme si spolu... Já na něj zapomněla, ale vzpomínala jsem na něj často ve svých modlitbách nebo když jsem byla smutná... Je rozumný a moudrý; a oči jeho jsou něžnější oči děcka, jež padá na kolena... — Onehdy večer poklekl zde u tvých nohou, pozorovala's jej? — Podobal se tvému synu... Usmívá se vážně, jakoby k Bohu mluvil, i když jen ke mně mluví, která ho nechápu a nic nemám... Hleď, říkám ti všeko! jsem velice nešťastná, ač již ode tří dnů nemohu plakati... Přisahal, že zemře, zapudím-li jej... Říká se, že je to možno; a že mladí muži, velcí a krásní jako on, vzali si život z lásky... Kdysi mně vyprávěl o Paolu a Francesce... Nevím, pravda-li to; svět je pln zmatku a nám se nic neříká... Paní moje, osvět mne, nevím co dlužno činit; a kdož ví, nebudou-li tyto paže, jež chvějící se vznáším k tvému svatému obrazu, zítra dvěma strašnými pochodněmi pekelných plamenů!...

(Slyšeti z venčí ruch blížících se kroků.)

Slyš... Slyšelas?... Dusot mnoha koní... Zastavují se... On se blíží ku prahu... Dotekl se dveří... (Zaklepano na fortnu.) Matko! Co mi činit?... Nepůjdu, zakážeš-li mi... (Vstane a běží k fortně.) Bellidore?...

Bellidor (venku)

Beatrice! To jsem já! Otevři!...

Beatrice

Ano... Ano... (Otevře fortnu.) Na prahu stojí princ Bellidor v brnění a dlouhém modrém plášti. Vedle něho pa-

chole, nesoucí v loktech nádherná roucha a třpytné klenoty. U fortny pod stromem stařec, třímající uzdu dvou bohatě osedlaných oňů. V hloubi temný obzor hvězdného nebe, pod nimž se šíří kraj v měsíčním svitu.)

Beatrice (přikroči)

Jste sám? — Kdo je tam pod stromem?...

Bellidor

Pojď bliže, pojď bliže a ničeho se neboj!... (Poklekne na prahu a políbí lem roucha Beatriceina.) O Beatrice! jak jsi krásná, jak tak kráčíš vstříc hvězdám, jež chvějící se na prahu tě čekají!... Vědí konečně, že narodilo se veliké štěstí; a jako zlatý písek, jenž v tichosti sypán na cestu královny, rozestírají se třpytně podél modrých cest, kudy budeme kráčet!... Co počínáš?... Kroky tvé již váhají?... Odvracíš hlavu? — Ne, ne, ramena má tě svírají, na věky tě svírají před tvář nebes; ty už neodejdeš, a láska, spoutavší tě, tě osvobojuje!... Jdi, jdi, nehledej již bledého stínu lamp, kde ta láska dřímala... ona zřela světlo, jehož nebyla zřela... a každý paprsek, jenž proniká, ozařuje její vítězství, pojí naše mladé duše a upevňuje naše osudy!... Beatrice! Beatrice! vidím tě, dosahuji tě, dotýkám se tě, objímám tě, líbám tě poprvé!... (Za těch slov se náhle vzchopí, uchvátí Beatrici kolem pasu a políbí ji na ústa.)

Beatrice (couvající a slabě se bráníc)

Ne, nelíbejte mne, neboť jste mně slíbil...

Bellidor (líbaje ji tím více)

Ach! to nebyly žádné sliby lásky!... Láska nemůže říci, že nebude zbožňovati, a neslibuje již ničeho,

když dala všecko!... Dává každého okamžiku vše, čeho jí lze dosáhnouti; a když přísahala, že vzdá se polibku nebo že nechá naň čekat, dá jich za to stotisíc, aby smazala křivdu, již učinila svým retům!...

(Pojme ji prudce v náruč a snaží se ji odvléci.)

Pojď! pojď!... Noc kvapí; již bělá se na úsvitě a moji oři se vzpínají... Ještě jeden krok, ještě jeden schod a neslýchaná cesta unese naše dvě srdce!...

(Zpozorovav náhle, že Beatrice v jeho loktech omdlévá)

Ty mně neodpovídáš? — Neslyším již tvého dechu... a kolena tvá klesají... Pojď, pojď, nečekejme, až závistná zora rozestře svá zlatá oka po azurných cestách, vedoucích k štěstí!...

Beatrice (téměř neslyšně)

Ne, ne, já nemohu... Já nemohu ještě...

Bellidor

Beatrice! — Ty bledneš, a polibky mé hasnou na tvých retech jako jiskry při doteku studené vody!... Zdvihni své krásné čelo, otevři svá sladká ústa, jež nechťejí se již usmívat... Ach, ty dlouhé závoje ti ňadra svírají a na srdci tě tíží. Ty jsou učiněny pro smrt a nikoliv pro život!...

(Mezitím co Beatrice zdá se bezvědomou, Bellidor rozhaluje a odstraňuje zlehounka závoj halící jí skráně. — V brzku objeví se první zlaté kadeře; pak náhle zpod posledních záhybů vytryskne, jako osvobozené plameny, celá zlatá kštic, jež zaplaví tvář Beatrice, která se vzbouzí.)

Bellidor (oslněn)

Oh!...

Beatrice (tíše, jakoby se vzbouzela ze sna)

Cos to učinil, Bellidore? — Čeho se dotýkají mé ruce; jaké něhy laskají mou skrán?...

Bellidor (opojen a vášnivě líbaje vlající kštic)

Hle! hle! To plameny tvé se vzbouzejí; tvá vlastní krása tě zaplavuje a tvé vlastní paprsky tě objímají!... Ach, tys již nevěděla a já nevěděl, žeš byla tak krásná!... Domníval jsem se, že jsem tě viděl, a domníval jsem se, že tě miluji!... Ještě před chvílí bylas tou nejkrásnější v mých dětských snech; nyní, hle, jsi ze všech krásných nejkrásnější v mých očích, jež se vzbouzejí, v mých rukou, jež se tě dotýkají, v mém srdci, jež tě nalézá... Počkej, počkej; všecka musíš se podobati své tváři, všecka musíš být volna; všecka musíš být královnou!...

(Náhlym posumem strhne její plášť, tak že Beatrice tu stojí v dlouhé bílé říze. Pak pokyne děcku, čekajícímu na prahu, jež přikročí, nesouc drahocenná roucha, zlatý pás a šňůry perel, zatím co Beatrice u nohou sochy padla na kolena, skrývají tvář do záhybů pláště a závoje.)

Beatrice

Ne... Ne... Nechci!

(Plíží se po kolenou k patám sochy.)

Matko, ty vidíš!... Nedovedu již zápasit nepřispěješ-li mně... Nemohu se již modlit, opustíš-li mne.

Bellidor (přistoupiv a zahaliv Beatrici do nádherných rouch, jež vzal z rukou děcka)

Beatrice!... Již čas!... Hle, roucho tvého života, jenž začíná... Ne otrokyni uloupil jsem Pánu, královnu navracím štěstí!...

Beatrice (stále na kolenou a chytajíc se mříže)

Milosrdná matko! Slyš mne; nedovedu se již modlit, nemohu již mluvit... Jen lkám; a já nevěděla, že jsem ho tak milovala; a já nevěděla, že jsem tě tak milo-

vala! ... Slyš! Shlédni na mne! ... Jsem jen pouhé dítě, které nemůže ničeho tušiti ... Často jsem slyšávala, ty že všechno uděluješ, žes tak dobrá, žes milosrdná! ...

Bellidor (snaže se zdvihnouti ji a odtrhnouti od mříže)

Ano, ano, je milosrdná; je královnou nebes. Jež stvořila láska ... Otevři své sladké ruce, jež železo zmrazilo ... Popatři na její tváři; není zlobna; odpouští, září ... Oči její potkaly prosbu tvých očí a tvé slzy svítí láskou jejího úsměvu ... Jest to ona, jež tě snažně prosí; jsi to ty, jež odpouštíš? ... Mé zraky si vás matou a mním zřítí dvě sester, jichž ruce si žehnají v slávě lásky! ...

Beatrice (zdvihnouc hlavu a patříc na Madonnu)

Ano, často isem slyšávala, že se jí podobám ...

Bellidor

Popatři na její vlasy závojem svých vlasů, jež chvívá mé ruce rozhalují ... Jsou to tytéž paprsky téhož světla a těchže slastí! ...

(Za řeči jeho odbíjí na klášterních hodinách třetí.)

Beatrice (vzchopivši se náhle)

Slyš! ...

Bellidor

Tři hodiny! ...

Beatrice

Toť hodina k jitřní, k níž jsem měla vyzváněti! ...

Bellidor

Pojď, pojď; již svítá, okna se modrají ...

Beatrice

Ano, ejhle okna, jež jsem zotvírala před svítáním, aby světlo a svěží vzduch ranní a zpěv ptactva pozdravil mé sestry, když vykročí ze spánku ... Ejhle provaz zvonu, jenž vyzváněl jejich probuzení a konec noci ... Hle, dvěře chrámové, jichž těžké veřeje mé ruce již nebudou otevíratí na pozdrav ranním červánkům; a svíce na oltáři, jež jiná bude rozžehati ... Hle, zlatá konvice, koš s almužnami, šat chudých ... Co nevidět zde budou, budou mne volati jmenem, a nespátí nikoho ...

Bellidor

Pojď, rozednívá se; tvé sestry se vzbudí ... Zdá se mi, že kroky se již ozývají ...

Beatrice

Mé sestry přicházejí; mé sestry, jež mne tak milovaly a měly za tak svatou ... Zde naleznou vše, co zbudě z pokorné Beatrice ... Závoj její a roucho, vlekoucí se po zemi ...

(Zvedne náhle závoj a plášť a klade je na mříž u nohou sochy.)

Ne, nechci, aby se domnívaly, že jsem nohama šlapala roucho nevinnosti, které mně daly ... Matko moje, ty jim povíš, vrátím-li se kdysi ...

(Skládá a rovná pečlivě roucho na mříži.)

Ani jediný prášek nemá ho poskvřniti ... Matko, tobě je dávám a ty je budeš opatrovati ... Do rukou tvých skládám vše, co mého jest; vše, co jsem obdržela za ta čtyři léta ... Zde růženec se stříbrným křížem, zde řemen a tři těžké klíče, jež nosila jsem za

pasem... Jeden od zahrady, druhý od fortny, třetí od chrámu... Neuzřím již zahrady, jež se zelená, neuzřím již ubrusu Páně, jež se chvěl pod našima rukama jako mléčný potok ve vůni kadidla... Zdaž stojí psáno tam nahoře, že nebude odpuštěno; že láska je prokleta; že nelze odpykati?... Rci, ó, rci mi!... Nejsem ztracena, nechceš-li!... Nežádám ničeho nemožného... Jediné znamení mně stačí; znamení tak malé, jehož nikdo neuzří... Stín lampy, jež dříme na tvé skrání, pohne-li se jen maličko, neodejdu!... Neodejdu!... Hleď, Matko, hledím, hledím a čekám! a čekám!...

(Hledí dlouze do tváře Panny: vše setrvává nehybno.)

Bellidor (ji obejmě a vášnivě ji políbí na ústa)
Pojď!...

Beatrice (poprvé mu vrací políbení)
Jdu!...

(Odejdu, pevně objati. — Dní se; fortna zůstane otevřena do kraje, jež se jasní. V brzku slyšeti cval koní, vzdalujících se. Opona padá, a za nedlouho rozezvučí se do ranních červánků klášterní zvony, vyzvánějící hlasně k jitřní.)

DĚJSTVÍ DRUHÉ

(Táž chodba. Velká fortna klášterní je zavřena; a všemi zotvíranými okny chodby vnikají první paprsky slunce. Zatím co se opona zdvihá, slyšeti i poslední doznívání zvonu, vyzvánějícího na jitřní. Sotva jest opona zdvižena, viděti sochu Svaté Panny jakoby po dlouhém božském spánku oživovati, zvolna po stupních sestupovati, blížiti se k mříži a — přes nádherné své roucho a vlas — odívati se pláštěm a závojem, jež tu zanechala sestra Beatrice. — Pak se obrátí v pravo a pokyne rukou, a dveřmi do kaple, jež se jejím pokynem otevrou, lze zřítí svíce na oltáři, jež se postupně zázračně rozžehují. — Pak oživí plamen lampy a vezmouc koš se šatstvem, jež má býti rozděleno mezi chudé, kráčí, zpívajíc, k hlavní fortně.)

Panna (zpívajíc)

Všem duším, které pláčí,
všemu hříchu v úzkosti

otevírám ve hvězd klíně
ruce plné milosti.
Není hříchu, jenž by žil,
když láska žádala;
není duše, by mřela,
když láska plakala...
A života cestami
když láska zabloudí,
slzy její najdou mne,
a ty nezbloudí...

(Za posledních slov zpěvu zaklepáno nesmělou rukou na
fortnu. Panna otevře fortnu dokořán a viděti na prahu
malou, bosonohou dívku, svrchovaně zuboženou a otrhanou.
Skrývá se polou za dubovou římsu veřejí, posunujíc jen
hlavu a s úžasem patříc na Svatou Pannu.)

Panna

Dobrý den, Alletto. — Proč se skrýváš?

Alletta (přikročí, zděšena a u vytržení, znamenajíc se zna-
mením kříže)

Sestro Beatrice, vy jste krásnější než ona!...

Panna

Jest den Páně a jsem tak šťastna...

Alletta

Proč rozlila jste světlo po svém rouše?

Panna

Je všudy světlo, když slunce vychází...

Alletta

Proč rozzála jste hvězdy ve svých očích?

Panna

Září často na dně očí, jež se modlí...

Alletta

Proč třímáte paprsky ve svých rukou?

Panna

Jsou vždy v rukou, jež udělují almužnu...

Alletta

Přišla jsem samojediná...

Panna

Kde jsou naši bratři chudí?

Alletta

Netroufají si přijíti pro to pohoršení.

Panna

Jaké pohoršení?

Alletta

Viděli Beatrici na koni princově.

Panna

Nepodobám-liž se pokorné Beatrici?

Alletta

Praví, že ji viděli, a že s nimi mluvila...

Panna

Ale Bůh jí neviděl a ničeho neslyšel... (Vezme
dívku do svých loktů a políbí ji na čelo.) Oh, má malá
Alletto!... Tys dnes ta jediná, již mohu políbit...
Nevinnost tušila přítomnost Boží a není zmatena.
(Hledíc Allettě do očí) Jak čista jest duše lidská, viděna
takto!... andělé jsou krásnější, ale nemají slz... Jdi,
jdi, mé ubohé dítě, slyším řinouti tvé slzy v hloubi
budoucna a ty je poznáš... (Postaví dívku na prah)
Kde jsou naši bratři chudí?... Jdi jim říci, že láska
je plna netrpělivosti, jdi jim říci, by si pospíšili...

Alletta (obráti hlavu a vzhledne)

Již jdou, sestro Beatrice.

(Vskutku, chudí, starci, choří, mrzáci, ženy, nesoucí v loktech
malé děti, a jiní nesměle se přiblížili, a domnívajíce se po-

znávatí Beatrici, bázlívi, váhavi, užaslí přikročí ku prahu
a stanuvše před fortanou, zirájí a čekají.)

Panna (schylující se nad košem, v němž je šatstvo)
Na co čekáte, moji bratři, a co se přihodilo? Pospěšte, pospěšte si: slunce již stoupá; je čas k modlení a sestry se tudy budou ubírat; fortana bude zavřena a almužna odložena... Pojďte všichni, již čas, pospěšte, pojďte všichni...

Stařec (přikročiv)

Sestro, viděli jsme dva přízraky dnes v noci...

Panna (podávajíc mu plášť, jenž zazáří mezi tím, co jej podává)

Není dobře vzpomínatí přízraků nočních...

Mrxák (rovněž přikročí, vleka se na svých berlách)

Sestro, my měli zlé myšlenky...

Panna (vyndává z koše jiný šat, ježž zdá se pokrývatí se drahokamy)

Bratře, otevři oči, nadešla hodina odpuštění...

Chudá žena

Sestro, potřebovala bych rubáš pro svou matku...

Jiná žena

Sestro, darujte nám pro naše novorozené...

(Chudí, žádostivě vztahující ruce, žalující, houfně se tlačí kolem Svaté Panny, jež skloněna nad košem vyndává plnýma rukama oděvy, z nichž tryskají paprsky, roucha, jež září, pleny, jež se stkvějí. Čím více z koše rozdává, tím více se koš plní drahocennými a zářivými látkami, a jako opojena svým vlastním zázrakem, zatím co mezi ně rozdává své poklady, plní dlaně, nakládá na ramena, halí děti do stkvělých látek, Panna dí)

Panna

Pojďte ke mně všichni!... Pojďte všichni!... Ejhle bílý rubáš a smavé pleny!... Toť život a smrt a zase život!... Pojďte všichni, všichni! Nadešla hodina lásky a láska nemá mezí. Pojďte všichni, pomáhejte si, odpouštějte si své viny a sdělujte se životem své štěstí a své slzy!... Pojďte všichni, milujte se vespolek, modlete se za ty, již klesají... Pojďte všichni, přijímejte všecko, Hospodin nehledí na zlo, jež činěno bez nenávisti... Pojďte všichni, odpouštějte, není hříchu, jenž by nedošel odpuštění!...

(Nyní všichni chudí, užaslí, zmateni, jsou pokryti nádhernými oděvy. Někteří se utekou do kraje, mávající látkami, posetými drahokamy, a jásající radostí. Jiní, vzlykající vděčností, obkličují Svatou Pannu, chtějí jí líbatí ruce. Ale většinou jsou tiši a jakoby schváceni božskou bází, poklekají na vnějších schodech a šeptají modlitby. Tu zazní hlas zvonu: ihned je koš prázden, a Panna, odhánějíc něžně obklopující chudé, zavře fortanu.)

Panna (zavírajíc fortanu)

Odejděte v pokoji, bratři; hodina k modlitbě od-
bila...

(Ještě lze slyšeti zavřenými dveřmi šepotání modliteb chudých, měnící se poněnáhu v neurčité nadšené chvalopění a díkyvzdání. Podruhé, po třetí zazní zvon a z hloubi chodby, v levo, vyjdou jeptišky s abatýši v čele, ubírajíce se pod klenbami do kaple.)

Abatyše (stanouc u Svaté Panny, jež s hlavou schýlenou a rukama na prsou skříženými čeká u zavřené fortany)

Sestro Beatrice, v tomto letním měsíci má býti vyzváněno na jitřní čtvrt hodiny před třetí. Budete se tři dny postít a tři noci modlit u nohou Panny, jež byla matkou.

Panna (uklání se na znamení pokorné poslušnosti)

Pochválen buď Pán, velebná matko . . .

(Abatyše pokročí ku podstavci, jež zed, o níž se opírá klenba dveří, jejímu zraku skrývala; chce pokleknouti, když, zdvíhnuvši zraky, se zarazí, vzkřikne, upustí knihu a kříž z rukou a učiní posun nevýslovného úžasu a hrůzy.)

Abatyše

Není jí zde již! . . .

(Zmateny, po té jako šileny přikvapí jeptišky, obklopí abatyši, tlačí se kolem podstavce; a po chvíli prvního zděšení j mou se všechny dohromady mluví, křičet, stenat; brzy rozhořeny, ohromeny, brzy vzlykající; jedny vstávají, druhé klekají, padají na tvář nebo vravorají.)

Jeptišky

Není jí zde již! — Panna zmizela! . . . Ukradena! Neznaboží, neznaboží! Naše matka! Naše matka! Svatokrádež! Svatokrádež! Velebná matko, co učiníme? Klášter je znesvěcen! Svatokrádež! Svatokrádež! Dům se shroutí! Svatokrádež! Svatokrádež!

Abatyše (volajíc)

Sestro Beatrice!

(Panna přikročí a stane u abatyše. Hledí upřeně na místo, kde stávala její socha, a tvář její a nehybné oči její, jakoby uzavřeny před vnějším světem, září jakous neúčastnou tichou nadějí.)

Abatyše

Sestro Beatrice, vy jste ji měla v opatrování. Ve dne v noci měla jste bdít nad slávou té, která učinila tento klášter pokladem svých milostí a svým zamilovaným příbytkem. Chápu váš zmatek a sdílím vaše zděšení. Přes to, nebojte se; vůle Boží mívá někdy

úmysly, jež matou naši horlivost a bdělost; mluďte, odpovězte mně, vy jste jistě viděla a vy jistě víte . . . Co je s vámi? To zdá se mi divným, a zdá se mi chvílemi, že tvář vaše se ozařuje . . . A což to roucho, jež nepodobá se již našemu? . . . Klame mne žtak? Řekla bych, jak vás tak vidím, že nejste již táž! . . . Co skrýváte pod pláštěm, co tak prozařuje sukнем?

(Ohmatávajíc plášť Panny)

A co jest s tím sukнем, z jehož průsvitných záhybů linou mně na ruce paprsky světla?

(Nadzdvihne plášť a spatří zlatotkaný pás.)

Milosrdenství Boží! Co je to?

(Strhne s Panny plášť, po té, v témž hnutí svrchovaného rozhořlení, strhne s ní závoj, zastírající vlasy Panny; a tato, stále nehybna a jakoby bezcitna, objeví se náhle přesně takou, jakou byla socha v prvním dějství. Při tomto pohledu abatyše a jeptišky, jež ji obklopují, na chvíli zmlknou bolestným a nevěřícím úžasem, pak abatyše, první vzpamatovavši se, s posunem hrůzy a zoufalé kletby zakryje tvář a vzkřikne)

Abatyše

Pane Bože!

Jeptišky

Matko Boží! . . . Madonno! . . . Oloupila sochu! Sestro Beatrice! Neodpovídá nám! Dábel! Dábel! Zdi se pomstějí! Šílenství! Šílenství! Šílenství! Hrůzo! Hrůzo! Hrůzo! Nečekejme, až hrom udeří! Svatokrádež! Svatokrádež!

(Jeptišky couvají zděšeny a dávají se na útěk, avšak posun a zvolání abatyše je zadrží.)

Abatyše

Mé dcery, poslyšte . . . Neprchejte, mé dcery! . . . Očekávejme svůj osud; nerozcházejme se, a nechť

všechny ruce naše, všechny modlitby naše obemknou
svatokrádežnou bezbožnici a skonejší hněv, jenž se
blíží . . . .

Sestra Klementina

Velebná matko, prosím vás, nečekejme tak . .

Sestra Felicita

Jděme pro kněze.

Abatyše

Ano, máte pravdu . . . . Jděte, sestro Klementino
a sestro Felicito . . . .

(Sestra Klementina a sestra Felicita odcházejí ke kapli.)

Jděte rychle, jděte rychle, on lépe než my bude
vědět, co činit, aby bylo zadrženo ještě, možno-li, ví-
tězství zlého ducha a meč archandělův! . . . Mé sestry,
mé ubohé sestry! hrůza nemá jmena a oči naše
nazřely do propastí pekelných.

Sestra Gisela (přikročí k Panně)

Znesvěcovatelko! . . .

Sestra Balbina (rovněž k ní přikročí)

Svatokrádežná! . . .

Sestra Regina (bez sebe)

Ďáble! Ďáble! Ďáble! . . .

Sestra Eglantina (smutným a přesladkým hlasem)

Sestro Beatrice, co's to učinila?

(Při zvuku tohoto hlasu Panna obrátí havu, pohledne na
sestru Eglantinu a božsky se na ni usměje.)

Sestra Balbina (k sestře Eglantině)

Ona na vás hledí . . .

Sestra Gisela

Zdá se probouzeti . . .

Sestra Eglantina

Sestro Beatrice, ty's snad nevěděla . . .

Abatyše

Sestro Eglantino, zakazuji vám s ní mluvití . .

(V té chvíli objeví se na prahu kaple kněz v kněžském
rouchu, následován oběma řeholicemi a zděšenými mini-
stranty.)

Kněz

Sestry, modlete se za ni! . . .

Abatyše (padne na kolena)

Otče, vy víte! . . .

Kněz (tvrdě)

Sestro Beatrice! . . .

(Panna se nepohne.)

Kněz (hrozivě)

Sestro Beatrice! . . .

(Panna se nepohne.)

Kněz (hlasem ukrutným)

Sestro Beatrice! ve jmenu živého Boha, jehož
hněv se chvěje nad tímto domem, do třetice volám
tě tvým jménem . . .

Abatyše

Ona neslyší . . .

Sestra Regina

Nechce slyšeti! . . . .

Sestra Balbina (zděšena)

Běda, běda nám! . . .

Sestra Gisela

Velebný otče! Zakročte! Smilujte se nad námi! . . .

Kněz

Není již pochybnosti; a já poznávám ďábelskou pýchu knížete temnot a otce Pýchy. (K abatyši) Sestro, dávám ji do vaší moci; slitování lidské nesmi si osvojovatí práv věčné Lásky . . . Jděte, jděte, mé sestry, přivlečte hříšnici před svaté oltáře, a před tváří Toho, jemuž se klaní andělé, strhejte všecka roucha a všechny klenoty svatokrádeže; odepněte své pásy; zauzlete řemeny; sejměte se sloupů těžké důtky pro zpronověřené a metly velkých pokut. Jděte, jděte, sestry, nechť jsou rámě vaše krutá a ruce vaše beze slitování! Samo milosrdenství je ozbrojuje a sama Láška jim žehná! . . .

(Řeholnice vlekou Pannu, která kráčí ve středu jejich Ihostejna, chladnokrevna a poslušna. Všecky, mimo sestru Eglantinu, již odepnuly dvojitý zauzlený provaz, opásávající jejich boky. Vejdou do kaple, jejíž dveře se za nimi zavrou; a kněz, zůstav sám, padne na tvář před prázdným podstavcem. Dlouhé ticho. — Náhle slyšeti dveřmi chrámovými nevýslovně něžný zpěv. Jest to svatá Píseň k Panně Marii, *Ave Maris Stella*, již zdají se pěti vzdálené sbory andělské. Ponenáhlu stává se zpěv zřetelnějším, přibližuje se, mohutní a rozléhá se, jakoby se ho účastnil vždy víc a více horoucí, víc a více rostoucí nadpozemský dav. Zároveň slyšeti z kaple ruch zpěkácných židlí, zpěvrhaných svícňů, zporážených lavic na kůru a výkřiky třestících lidských hlasů. Posléze obě veřeje dveří se rozlétnou a lze zřítí chrámovou loď stopenu v plamenech a podivných jasech, jež se vlní, šíří a prostupují, nekonečně zářivější slunečních paprsků, ozařujících chodbu.

Tu za nadšeného chvalopění Alleluja a Hossana, hlaholícího se všech stran, řeholnice, ohromeny, vyjeveny, proměněny, zpity nadpozemskou rozkoší a úžasem, mávajíce oslňujícími haluzemi, pokryty zázračnými květy, které zvyšují ekstasi, od hlavy k patám ověnceny věnci, které jim překážejí, oslepeny sprchou květů, dštících z kleneb, derou se o překot příliš těsnými dveřmi, sestupují, vrávorají po stupních, posetých zázračnými ratolestmi, a při každém kroku sypajíce květy, které v rukou jejich znova rozkvetají, obklopují starého kněze, jenž byl se země povstal: co následující kráčejí za nimi mořem živých květů, tryskajících neustále podél schodiště portálu.)

Jeptišky (všechny najednou a se všech stran, hrnouce se z kaple, plnice chodbu, zpívajíce a objímajíce se za potopy květů)

Zázrak! Zázrak! Zázrak! Oh, velebný otče! velebný otče! Hosanna! Hosanna! Hosanna! Otče, jsme oslepeny! Sláva na výsostech Bohu! Pán nás obstoupil! Nebesa se otevřela! Andělé se na nás slétli a květy lijí se na nás! Hosanna! Hosanna! Sestra Beatrice je světicí! Rozezvučte zvony, až jim kovové srdce pukne! Sestra Beatrice je světicí! . . .

Sestra Regina

Když jsem se chtěla dotknouti jejího svatého roucha . . .

Sestra Eglantina (všecka pokryta květy, vzácnějšími ostatních)

Plameny vypukly, paprsky promluvily!

Sestra Klementina

Andělé na oltářích obraceli se k nám!

Sestra Gisela

Svatí sepiali ruce, sklánějíce se k ní! . . .

Sestra Eglantina

Sochy na sloupech padaly na kolena!...

Sestra Felicita

Archandělé zpívali, mávajíce perutěmi!...

Sestra Klementina

Všechny květy nebes prýštilý z našich rukou!...

Sestra Felicita

Rámě, jež ji ranila, zalévala ji září...

Sestra Gisela (mávajíc těžkými věnci z růží)

Růže, oživnuvše, rozvázaly jí pouta...

Sestra Balbina (kynouc ohromnými kyticemi z lilii)

Zázračné lilie vypučely z metel...

Sestra Felicita (metajíc zářivými palmami)

Vysoké zlaté palmy zazářily na řemenech...

Abatyše (pokleknuvši u nohou knězových)

Otče! zhřešila jsem; sestra Beatrice je svatá!...

Kněz (rovněž pokleknuv)

Mé dcery, zhřešil jsem; cesty Boží jsou nevyzpytatelný!...

(V tom okamžiku zaklepáno na dvěře klášterní, a Panna Maria, stavši se zas lidskou a pokorně oděna rouchem a závojem Beatričiným, zjeví se na prahu kaple, sestoupí, a oči majíc sklopeny a ruce sepjaty, kráčí středem klečících sester, idouc po květech, jež se znova vztyčují, a činíc, jakoby se nic nebylo přihodilo, koná dále svou povinnost; ubírá se k fortně, již dokořán otevře. Vejdou tři ubozí, staří, znavení poutníci, před nimiž se hluboce ukloní: a vezmouc s bronzového stojanu bílou plenu a zlatou konviei, lije tiše vodu na jejich ruce, prachem pokryté.)

DĚJSTVÍ TŘETÍ

(Táž chodba. Socha Panny Marie stojí na podstavci jako v prvním dějství. Beatričin závoj, plášť a svazek klíčů visí na mříži; dvěře ke kapli jsou otevřeny a svíce na oltáři rozžaty, lampa hoří před sochou, vše nalézá se přesně v témž stavu, jako za útěku jeptišky s princem Bellidorem. Klášterní fortna je zamčena. Svitá, za doby zimní; vyzváněno na jitřní, ač tu nikoho není, kdo by vyzváněl, a lze zříti pod klenbou kaple provaz od zvonu kýmati, nahoru dolů, do prázdna. Pak, když zvon zmlkl a nastalo ticho, znenáhla zaklepáno třikráte pozvolně na klášterní fortnu. Při třetím úderu fortna sama sebou a tichounce dokořán se otevře do bílého, prostého a sirého kraje, a v sněhové vánici, šlehající vločky sněhu až na práh, kráčí placha, vysílena, nepoznatelná Ta, jež druhdy byla sestrou Beatricí. Pokryta hadry, vlas její, šedivý, rozptýlen po bolestně vyhublé a zsinalé tváři. Její zubožené zraky zírají už jen nehybným a příliš širým pohledem těch, kteří zemrou a ničeho již nedoufají. Čeká chvíli před otevřenou fortnou; pak, nikoho nespátřujíc, tápajíc, vrávorajíc, opírajíc se o veřeje, se přiblíží, vhrouží zraky do chodby s neklidem uštvaneho zvířete. Ale chodba je pusta; i učiní ještě několik bojácných kroků, a spatřivši sochu Panny Marie, vyrazí ze sebe výkřik, v němž jakás zemdlená marná naděje osvobození, chvátá, poklekne a padne u nohou sochy.)

Beatrice

Matko moje, zde jsem . . . Nezapuzuj mne, nemám už ničeho na světě . . . Doufala jsem tě zas spatřiti, a přicházím příliš pozdě, oči moje se zavrou, nevidím už Tvého úsměvu, mé ruce zdají se mrtvy, když je k Tobě vztahuji, nedovedu se již modliti, nemohu již mluvit, a kdyžtě mám říci všecko, tolik jsem prolila slz, že ode dávna již jsem pozbyla odvahy plakati . . . Jsem ubohá Beatrice . . . Odpusť, vyslovuji-li před tebou jméno, jež by již nikdy nemělo býti vysloveno . . . Ty mne již neuznáš za svou dceru . . . Hleď, kam přivedla mne láska a hřích a vše, co lidé nazývají štěstím . . . Již tomu déle než dvacet let, co jsem tě opustila; a nemá-li toho Bůh rád, aby lidé byli šťastni, nebude se na mne hněvati, neboť nebyla jsem šťastna . . . Dnes vracím se, ničeho nežádám, hodina minula, a já již nemám síly přijímati . . . Jdu sem zemřít do tohoto svatého domu, dovolí-li mně sestry padnouti, kam padám . . . Ony nepochybně vědí, a tam, v městě, bylo pohoršení mého života tak veliké, že asi zvěděly . . . Avšak ony vědí nemnoho a ty, jež víš všecko, ty nikdy nezvíš, co mně bylo učiniti zla a co jsem protrpěla . . . Chci jim všem říci o trýzní lásky . . . (Zírajíc kolem sebe) Proč jsem samotna? Příbytek je prázdný, jakoby ho moje hříchy byly zpusťšily . . . Kdo as zaujal mé místo u svatých oltářů a kdo as stráží práh, ježž kroky moje poskvrnily?

Lampa je rozžata, vidím hořeti svíce, na jitřní je odzvoněno, ejhle, rozednívá se a nikoho tu není . . . (Spatřivši plášť a závoj na mříži) Co je to? (Povstane a po kolenou přiblíží se a ohmatává plášť.) Ruce moje jsou již tak blízký smrti, že nevědí, dotýkají-li se věcí v tomto světě nebo v onom . . . Není to můj plášť, ježž jsem zde zanechala včera . . . před dvacetipěti lety? . . .

(Uchopí plášť a maně jej obléká.) Je téhož tvaru, ale zdá se tak dlouhý . . . Byl na mou míru, když kráčela jsem zpřímá a když byla jsem šťastna . . . (Uchopí závoj.) A, ejhle, velký závoj, jenž zastře mou smrt . . . Boho-rodíčko, odpusť mně, je-li to svatokrádež . . . Mrazí mne a jsem naha, mé ubohé roucho již neskrývá těla, ježž neví, kde se skrýti . . . Nejsi to ty, matko moje, ježž jsi je pro mne uschovala a ježž mi je navracíš, aby, až nadejde hrozná hodina, nemilosrdné plameny, ježž mne očekávají, váhaly chvíli a byly méně kruty? . . . (Slyšeti bližící se kroky a zotevírání dveří.) Co to slyším? . . . (Zazní tři údery zvonu, oznamující, jako v druhém dějství, příchod jeptišek.) Matko moje! Dvěře se otvírají a sestry mé přijdou! . . . Já už nikdy nebudu moci . . . Smiluj se nade mnou, zdi mne rozdrť, světla mne udusí a hanba moje je napsána na dlaždicích, ježž povstávají . . . Ach! . . . (Klesne v mdlobu u nohou sochy. Jeptišky, s abatyši v čele, kráčeji pod klenbami jako v předešlém dějství, ubírajíce se do kape. Mnohé z nich jsou prastaré, a abatyše kráčí s těžší a všechna shrbená, opírajíc se o svou berlu. Sotva že vejdou, postřehnou Beatrici, ležící nehybně prostřed chodby, a zděšeny, znepokojeny, zoufaly přikvápí a tlačí se kolem ní.)

Abatyše (zočivši ji první)

Sestra Beatrice je mrtva! . . .

Sestra Klementína

Nebe nám ji dalo, Bůh nám ji vzal . . .

Sestra Felicita

Koruna její byla hotova, andělé ji očekávali . . .

Sestra Eglantina (pozdvihujíc a opírajíc hlavu Beatričinu, líbajíc ji s jakousi zbožnou bázní)

Ne, ne; není mrtva, chvěje se, dýchá . . .

Abatyše

Pohleďte, jak je bledá, jak je vyhublá...

Sestra Klementina

Člověku se zdá, že za tu noc sestárila o deset let...

Sestra Felicita

Trpěla as a zápasila až do svítání...

Sestra Klementina

Byla tu samojediná proti sboru andělů, kteří ji chtěli odnésti...

Sestra Eglantina

Ano, již včera večer churavěla... Třásla se a plakala, ona, jež od onoho květinového zázraku chovala v zracích úsměv zázraku... Nechtěla, abych ji zastupovala, a já čekám, pravila, na návrat své svaté...

Sestra Balbina

Jaký návrat?... Jaké svaté...

Abatyše (zdvihnuvši náhodou zraky, zočí sochu Panny Marie na původním místě)

Ajhle! Ajhle!... Madonna se vrátila!... (Jeptišky zvedají hlavu, a vyjmou sestru Eglantinu, jež opírá v loktech tělo zemdlené Beatrice, všechny se obrátí, propukajíce v ekstatické výkřiky a padajíce před sochou na tvář.)

Jeptišky

Panna Maria se vrátila! — Madonna! Madonna!
— Naše Bohorodička je zachráněna! — Se všemi

svými klenoty! — Koruna její je krásnější!... Z nebes se k nám navrátila! — ona nám ji přivedla! ano, ano, na perutích svých svatých modliteb...

Sestra Eglantina

Pomoc! Pomoc! Neslyším už tluku srdce...

(Jeptišky se obrátí a znova obklíčí Beatrici.)

Sestra Klementina (pokleknuvši u ní)

Sestro Beatrice, sestro Beatrice, neopouštěj svých sester v den velikého zázraku...

Sestra Felicita

Panna Maria se na tebe usmívá a rty její tě volají...

Sestra Eglantina

Běda! ona neslyší... Zdá se trpět a tvář jí siná...

Sestra Klementina

Odnesme ji na lože, tam do její cely.

Sestra Eglantina

Ne, nechme ji raději poblíže té, jež ji miluje a obklopuje zázraky...

(Některé jeptišky vkročí do cely a vrací se s látkami a pleťnami, na něž uloží Beatrici u nohou sochy.)

Sestra Klementina

Sotva dýše. — Rozhalme jí plášť a uvolněme jí závoj...

(Učiní tak a jeptišky uzří hadry, pokrývající tělo Beatricino.)

Sestra Felicità

Velebná matko! viděla jste ty řinoucí se cáry?...

Sestra Balbina

Je všecka prokřehlá sněhem, jenž taje...

Sestra Klementina

Vlasy jí zbělely, aniž jsme věděly.

Sestra Felicità

Nohy její jsou pokryty blátem silnic...

Abatyše

Mé dcery, mlčme; žijeme poblíže nebe, a ruce, jež se jí dotýkají, zůstanou stkvoucí...

Sestra Eglantina

Ňadra její se zdvihají a oči se otvírají...

(Vskutku, Beatrice otevře oči, nadzdvihne poněkud hlavu a zírá kolem sebe.)

Beatrice (jakoby ze sna se probouzejíc a ještě bludna, hlasem z daleké dálky)

Když mé děti zemřely... Proč se usmíváte? Zemřely z bídy...

Abatyše

My se neusmíváme, jsme šťastny, že se navracíte k životu...

Beatrice

Že se navracím k životu... (hlédíc poněkud vě doměji kolem sebe) Ano, ano, pamatuji se, přišla jsem sem z hlubiny svých béd... Nehleďte na mne tak znepokojeně, nezavdám vám již příčiny k pohoršení,

a učiníte ze mne vše, co budete chtít... Nikdo toho neuví, bojíte-li se řečí, a já nepovím ničeho... Jsem všemu podrobena, neboť všechno ve mně zlomili, v těle mém, v duši mé... To vím, to vím, že nelze čekat, až umru na tomto místě, u nohou svaté sochy, tak blízko kaple, všeho, co jest čisto, všeho, co jest svato... a jste velice laskavý, že jste měly strpení a nevyhnaly mne ihned... Avšak můžete-li a dá-li Bůh své svolení, neodežeňte mne příliš daleko od tohoto domu... Netřeba mne ošetřovati, netřeba mne litovati, neboť jsem velmi chorá, ale netrpím již... Proč uložily jste mne na to krásné bílé plátno? Žel! Bílé plátno je mi již jen výčitkou a nečistá sláma byla by dost dobrou pro padlou hříchem... Ale vy na mne hledíte a neříkáte ničeho? Vy se nehoršíte?... Zřím slzy v očích vašich... Myslím, že jste mne ještě nepoznaly...

Abatyše (líbajíc jí ruce)

Ba ano, ba ano, poznáváme vás, vy jste naši světící...

Beatrice (vytrhne ruku s výrazem hrůzy)

Nelíbejte těch rukou, které spáchaly tolik zla!...

Sestra Klementina (líbajíc jí nohy)

Vy jste duše vyvolená, která se k nám z nebes navrátila...

Beatrice

Nelíbejte těch nohou, které kráčely cestou hřichu!...

Sestra Eglantina (líbajíc jí na čelo)

Jen líbejme to čisté čelo, korunované zázraky!...

Beatrice (kryjíc čelo do svých dlaní)

Co jen zamýšlíte a co se přihodilo? Nebývalo odpouštěno, když jsem byla šťastna... Nedotýkejte se toho čela, v němž sídlila necudnost... Oh! Kdo jste, jež se ho dotýkáte?... Nevím, klamou-li mne zraky, avšak neklamou-li, jste sestra Eglantina...

Sestra Eglantina

Ovšem, ovšem, jsem sestra Eglantina, kterou jste milovala...

Beatrice

Vám jsem to řekla před dvaceti pěti lety, jak jsem byla nešťastna.

Sestra Eglantina

Před dvaceti pěti lety byla iste mezi všemi sestrami od Boha vyvolena.

Beatrice

Díte to beze vší trpkosti... Nechápu dobře, co se se mnou děje... Jsem slabá a chorá. Nemohu se do toho vpraviti a všechna slova mne uvádějí v úžas. Já se nenadála... Myslím však, že se mýlíte... Já jsem... učíte znamení kříže a zahalte tvář... já jsem sestra Beatrice...

Abatyše

Však to víme, vy jste sestra Beatrice, jste naší sestrou, všech nás nejčistší, zázračný beránek, plamen neposkvrněný, miláček andělů...

Beatrice

Ach, to jste vy, velebná matko?... Já vás nepoznala... chodívala jste zpříma a nyní jste shrbená... Já také byla shrbená, a hle, padla jsem... všecky vás

poznávám; tamhle sestru Klementinu... a sestru Felicitu...

Sestra Felicita

Ano, sestra Felicita, která první vykročila z kaple, když květy zázračné...

Beatrice

Vy jste netrpěly, nezdáte se smutny... Já byla z vás nejmladší a jsem ta nejstarší...

Abatyše

To že láska Boha jest ukrutným břemenem...

Beatrice

Nikoliv; láska člověka jest to, jež je těžkým břemenem... Vy, vy též mně odpouštíte?...

Abatyše (pokleknuvši před Beatricí)

Má dcero, je-li komu třeba odpuštění, jsem to já, jež posléz před vámi padám na kolena...

Beatrice

Vy nevíte, co jsem učinila?...

Abatyše

Činila jste samé zázraky a byla jste od onoho dne květů světlem našich duší, kadidlem našich modliteb, branou zázraků, pramenem milosti...

Beatrice

Odešla jsem kteréś noci před dvaceti pěti lety s Princem Bellidorem...

Abatyše

O kom to mluvíte, má dcero?...

Beatrice

O sobě, o sobě, pravím vám!... Nechcete mně rozuměti?... Odešla jsem kteréś noci před dvaceti pěti lety... Pak, po uplynutí tří měsíců, mne již nemiloval... Pozbyla jsem studu, pozbyla jsem rozumu, pozbyla jsem naděje... Všichni muži postupně znesvětili toto tělo, nevěrné svému Bohu... Klesla jsem tak hluboce, že ani andělé, přes mohutné perutě své, by nebyli už povstali... Tolik spáchala jsem zločinů, že mnohdy poskvrnila jsem i hřích sám...

Abatyše (kladouc jí něžně ruku na ústa)

Nemluvte tak, má dcero, to stín vás pokouší, to bolest vám k hlavě stoupá a mate váš rozum.

Sestra Klementina

Zázrak ji vysílil...

Sestra Felicità

Milost Boží ji zdrcuje...

Sestra Eglantina

Vzduch nebeský ji skličuje...

Beatrice (odporujíc, odmítajíc ruku abatyšinu a zdvihajíc se na polo na svém loži)

Ne, ne, pravím vám... Není to blouznění, je to skutečně tak; není to nebeský vzduch, jest to vzduch země, pravdou jest to... Ach, vy jste příliš něžny a příliš neotřesny a nevíte ničeho... Chci být raději tupena, chci být raději souzena, jen když posléze pochopíte!... Ano, vy tu žijete, odřikáváte své modlitby, činíte pokání, domníváte se pykati... A já jsem to, vidíte, já a všechny mé sestry, které žijí venku a ne-

docházejí pokoje, které jdeme až na konec velkých pokání...

Abatyše

Modleme se, modleme se, sestry, jest to poslední zkouška...

Sestra Eglantina

To ďábel vzdoruje vítězství andělů...

Beatrice

Ano, ano, ďábel jest to, ďábel jest to, jenž vládne!... Vidíte ty mé ruce?... Nemají už lidského tvaru... Nelze jich už otevřít... Bylo třeba zaprodati jich, po duši a těle... jsou také kupovány, když ničeho nezbyvá...

Abatyše (stírajíc pot, jenž se Beatrici s čela líje)

Nechť andělé nebeští, kteří bdí nad tvým ložem, ráčí rozestřítí křídla svá nad řinoucím tvým čelem...

Beatrice

Ach! Andělé nebeští! Kde jsou? Co činí?... Neřekla jsem vám toho? Nemám už svých dětí... Tři nejkrásnější zemřely, když nebyla jsem již krásnou... Poslední jsem zabila kdysi v noci, když mne schvátilo šilenství a když křičelo hlady... A slunce svítilo, hvězdy vzházely, spravedlnost spala a jen zločinci byli šťastni a hrdí...

Abatyše

O veliké světce je zápas nekrutější...

Sestra Eglantina

U nebeských bran jest to, kde pekelný plamen rozbíjí veliké vzmachy svých marných vzteků...

Beatrice (sklesnouc vysílena)

Já již nemohu . . . Dusím se . . . Čiňte, co chcete, musila jsem vám to říci . . .

Sestra Eglantina

Andělé ji odnášejí . . .

Sestra Felicita

Nebeské sbory navrátily jí klid . . .

Abatyše

Zlý sen prchl . . . Má ubohá svatá sestro, usmějte se nyní při vzpomínce na rouhavá slova, jichž vy jste nevyslovila, ale která neblahý hlas, klamající vaše ústa, vydechl ve vzteku posledních porážek . . .

Beatrice

To byl můj hlas . . .

Abatyše

Má dobrá a svatá sestro, utište své srdce, nemuťte se . . . To nebyl hlas, jež všechny známe, ten drahý a sladký hlas, tlumočnick andělů a spása chorých, jenž po tak drahá léta vzbouzel naše modlitby . . .

Sestra Eglantina

Ničeho se nebojte, má sestro, nepozbývají se takto v posledním zápase palmy a věnce života nevinností, modlitby a lásky . . .

Beatrice

Není ani jediné hodiny od oné neblahé hodiny, není ani jediné hodiny v celém tomto žití, jež by nebyla znamenána smrtelným hříchem.

Abatyše

Má dcero, prostě Boha, vy jste ta nejsvětější, ale nepřítel vás pokouší, svědomí vás mate . . . Jak byste

byla spáchala všechny ty hrozné hříchy? . . . Bude tomu třicet let, co jste zde poníženou strážkyní oltáře a prahu; zraky moje sledovaly vás ve všech modlitbách vašich, ve všech skutcích vašich, zodpovídám se za ně před Bohem jako za své vlastní . . . Dejž Bůh, aby moje byly podobny vašim . . . Nikoliv zde, pod těmito klenbami, tam jest to, venku, v bludném světě, kde vítězí hřích . . . Toho světa, chvála Bohu, jste ještě nepoznala a nikdy jste nevykročila ze stínu svatyně . . .

Beatrice

Já nikdy nevykročila! . . . Velebná matko, já už nevím a je tomu tak dávno . . . Jsem blízka smrti a měla by mně býti zjevena pravda . . . Jsem to já, již klamou, nebo mně odpouštějí, nechtějice mně toho říci?

Abatyše

Ničeho neodpouštíme, nikoho neklameme . . .

Beatrice

Matko, jsem zde, myslím, že to není sen . . . Pohleďte na tuto ruku, již svými nehty drásám . . . Vizte krev, řine se, je skutečná . . . Nemám už jiných důkazů . . . Nyní rcete, máte-li slitování . . . Jsme před Bohem, člověk je tak blížek Bohu, když je blížek mrtvého . . . Nechcete-li, neřeknu již ničeho, ale můžete-li, rcete mi, pro milosrdenství Boží, co se říkalo, co se stalo, když před dvaceti lety kteréhoš rána byla fortna nalezena dokořán, chodba pusta, oltář osiřelý a plášť a závoj . . . Nemohu již, matko . . .

Abatyše

Má dcero, chápu, ta vzpomínka vás ještě trápí a tíží . . . Dvacet pět tomu let, co udál se velký zázrak, kdy Bůh vás vyvolil . . . Nejsvětější Panna nás opustila, aby se navrátila do nebe; avšak před svým od-

chodem oděla vás svým svatým rouchem, svými svatými klenoty, korunovala vás svou zlatou korunou, davši nám takto na jevo v své bezmezné dobrotě, že za její nepřítomnosti zaujmete její místo...

Beatrice

Kdo tedy zaujal mé místo?...

Abatyše

Nikdo ho nezaujal, neboť jste byla zde...

Beatrice

Já zde byla mezi vámi?... Já tu byla stále mezi vámi?... Já chodila, mluvila, a ruce vaše se mne dotýkaly?...

Abatyše

Jako se vás mé ruce dotýkají v této chvíli, mé dítě...

Beatrice

Velebná matko, já už nevím... Myslím, že již nemám síly pochopit... Nežádám ničeho, podrobují se... Cítím, že jste velice laskavy, že smrt je velice sladká... Tak vy tedy víte, že duše je nešťastná?... Nebývalo odpouštěno, když jsem tu žila... Často jsem si říkala, když jsem byla nešťastná, kdyby Bůh všechno věděl, že netrestal by... Ale vy jste šťastná a přece jste pochopila... Druhdy nikdo z lidí nechtěl tísň, druhdy všichni zatracovali ty, kteří poklesli... Nyní všechno odpouští a všechno zdá se vědět... Snad některý z andělů promluvil pravdu... Velebná matko, a vy též, sestro Eglantino, dejte mi svou ruku... Nehněvate se na mne? Řekněte všem svým sestrám... Co by se jim mělo říci?... Oči moje se již neotvírají a retы moje tuhnou... Konečně

budu spát... Žila jsem ve světě, v němž jsem nechápala, co chtěly nenávist a zloba; a umírám v jiném, v němž nechápu, co zamýšlí dobrota a láska...

(Sklesne vysílena na lože.) — (Ticho.)

Sestra Eglantina

Spi...

Abatyše (poklekne)

Modleme se, modleme se, sestry, až do hodiny vítězství...

(Jeptišky padnou na kolena kolem lože Beatrice.)

